

plural *coscolins* i aquest vingué de *cocénins* > *cosso-nins* amb dissimilació *n-n* > *l-n*.

¹ Si realment es gironí difícilment seria forma arabitant. Potser *la còlsara* s'aglutinà en *l'alcòlsara* i amb metàtesi *l'alcòssara*, ajudant-hi de tota manera els arabismes en *al-* i en particular la influència d'*alcova* que és el lloc on hi ha les *cóceres*.

Coceril, V. *cócer* *Cocleària*, V. *cullera*

COCO, 'fruit del cocoter', del cast. *coco* [1526] id., pròpiament nom del fantasma infantil *coco*, en català *el papu*, i, en particular, nom del cap del papu, amb el qual es comparà la closca del coco: mot de creació expressiva, per al qual veg. DCEC (I, 829, COCO I). □ 1.ª doc.: 1803, Belv.

DERIV.: *Cocoter*, del fr. antillà *cocotier*, derivat de fr. *coco* (per la seva banda, pres del castellà, DCEC I, 829b46-55).

COCO, 'clot en la roca, on es congria aigua, generalment la de pluja', probablement derivat del llatí CAUCUS 'copa'. □ 1.ª doc.: doc. de 1017.

En el *Cartulari de Sant Cugat*, on es parla de «ipsa Guardia de ipsis *coconibus*» (II, p. 112). En forma no llatinitzada «ipso *cocon*» a. 1046, doc. que es conserva en el pergami original (ibid., p. 253); Balari (*Orig.*, 172) cità també *ipsos coconos* en un de 1077; i Bast-Bass. n'hi afegeix encara un altre del S. XI; després segueix apareixent en la nostra documentació medieval: «ad ipsos *coconos*», a. 1155 (*Cart. id.* III, 173): *quoquó*, Tortosa 1386 (*BABL* XII, 190). Modernament el trobem en textos literaris i geogràfics balears, valencians i del cat. oriental: «Pastura en bella escampadissa / la guarda ran d'una bardissa: / si ho és planta l'herba i l'aigua dels *cocons*», Guasp, *IdOr.* IX, 8; «una gran roca que surt de sa paret, amb una figuereta borda y una mota de brusc, arrelades dins un *cuçó*, que fa dalt com una olla», Camps Merc., *Folkl. Men.* II, 25; maestr. *cocó* «clot o basseta d'aigua en la roca», no ben sinònim de *codina*, com sigui que a Càlig usen aquest, però *cocó* només «quan la basseta en la roca fa coveta» (Borràs i Jarque, *BSCC* XIV, 90).

El nostre mot té sobretot una gran difusió en la toponímia de la major part del País Valencià, com a toponim propi o com a genèric toponímic. Aquest aspecte permet assenyalar-ne localment algunes precisions semàntiques. En el Maestrat —com en general—, pot ser un mer accident geogràfic: *lo Cocó de Roca* 'toll en una roca dins un barranc', Vallibona; allà, però, té sovint una aplicació agrícola o de l'habitació rústica: una 'basseta' prou gran perquè, caient-hi un home, s'hi ofegui (*Cocó del tio Minyan*, St. Jordi); «poalets per regar una florera», Vinaròs; *El Cocó* és el llavador d'un dels masos de Culla; a Vallivana *El Cocó* o *Els Cocons* és el nom d'una font dins aquella vall; força més al Sud, a Gandia s'usen conjuntament, i amb sentit diferent, *kukó* i *kodóla* («La Penya dels *Cucons*» i «la *Codolla* de la Esquella», 1962), cf. a

Pego «el *Cocó de la Codolla*»; a la Salzadella és una «cadolla» a la roca però hi caben de 30 a 100 litres. L'àrea d'extensió del mot és sobretot del Nord i del Centre-Sud del País: constatat, quasi sempre en genèrics i pre-topònims, a Bel, Herbés, Castellfort, etc.: tot, a la comarca morellana i de l'Alt i Baix Maestrat, fins a Vilafranca i Benafigos, d'altra banda fins a Alcalà de X., Orpesa, Cabanes. La pronúncia en aquesta zona és pertot *kokó*.¹

¹⁰ Més enllà del Xúquer torna a aparèixer densament; allà trobem una rodalia on pronuncien *kukó* amb *u* (per diferenciació, sembla): a Xeraco, Pinar dels Freres, Simat de V., Barxeta (però ja *kokó* Xeresa, i comarca de Gandia),² modalitat diferenciada que reapareix isoladament en algun poble del Nord (la Salzadella), i en els pobles occidentals de Mallorca: així ho nota a Andratx i el terme del seu Port, a Estellencs, Calvià i Deià.³ En fi el nostre mot es retroba, com ja hem vist, a Menorca («Cocó d'en Melis» a Migjorn Gran), a Eivissa («pequeño charco en la roca», PzCabreró) i l'he sentit a Formentera. En el Principat, *cocó* és un mot del dialecte oriental (*CostManc.* II, s. v. *cucó*), amb particular vivacitat en la zona al Sud del Llobregat, particularment pel massís de Garraf, cap al Gaià (*El Cocó Barberà* a Masllorènç), etc.⁴

L'etimologia ja la vaig assenyalar en un treball de 1943 (*LleuresC*, 352), i DCEC (IV, 830a21): llatí CAUCUS 'copa', on el posava en relació amb un probable ètmon *CAUCELLUS del fr. ant. *choisel* «auget recevant l'eau du moulin»,⁵ *eschoiseler*, ross. *escocellar* 'obrir un clot a l'entorn d'un cep que l'arada no ha pogut aconseguir'. Sento *escossellar* per 'cavar la vinya en aquesta forma' a Forques (1960). Freqüent en la documentació medieval i també aplicat sovint a vinyes: «vineam scaucelatam, pudatam, cavatam, magencatam», a. 1281, amb 10 ex. més (contextos semblants) 1283, 1285, etc. fins a 1429 (en part escrits amb *-l-*, *-yl-* o *-ause-*), Alart, *InvLC*, s. v. *esc-* i *magencar*; derivats: *axxiatam scauseladoram*, 1341, més sovint *aixada escaucellera* (*escauseler* i var.), 14 exs., 1352-1420; el FEW (II, 69a) posa el lld. *escausselà* en l'article CALCEARE seguint una idea de O. Bringuier, *RLR* I, 322; però essent inseparable del fr. *eschoiseler*, l'oís francès s'oposa a CALC.

⁴⁵ També el relacionava amb *çoçols* 'fonaments': no tem que maestr. *escausolar* 'escapçar les puntes de les arrels dels ceps' (Ga. Girona, 291) té *-ol* com *çoçol*, però s'aplica a la vinya, com *escocellar*. Per al fr. ant. *moullins à choisel* veg. G. Paris, *Rom.* XVI, 564-5; de CAUCELLUM probablement també el mossàrab granadí *cauchil* «fossa aquaria, aquae receptaculum», i avui encara a Granada «arca de aigua» (mal etimologitzat per Simonet, *Glos.*, s. v. *capthal*, i *DACEsp.*). Per al ross. ant. *cau<s>sol* 'excavació en què es construeixen els fonaments d'un edifici', veg. el Gloss. de les *VidesR.* L'*InvLC* recull «obrar lo *causol* de la tor» en un doc. de 1366, «facere fundamenta capelle sive *los cauçols*» en un de 1397, i en d'altres docs. ross. de 1369, 1370, 1376, 1414, 1415 i 1425, escrit en part *caussol* i sovint *causol*; d'on un verb negatiu «per